SÄRSKILT UTTALANDE
2019-04-09

LS 2016-1186

Regionstyrelsen
32

Överlämnande av delrapport som avser genomlysning av Nya Karolinska Solna-projektet

Vi välkomnar Stockholms universitets delrapport nr 2, 2019-03-15, Framtidens universitetssjukhus. Initiativet med en objektiv akademisk genomlysning av NKS-projektet är positiv ur flera aspekter, dels ges Region Stockholm möjligheten att kartlägga sina misstag och dra lärdomar dels ges andra aktörer i Sverige kunskap över viktiga processfrågor i offentliga mega-projekt. Sverigedemokraterna var inte delaktiga i NKS-projektet och har sedan vårt inträde i Stockholms landsting 2014, varit återkommande kritiska till såväl beslutet bakom byggnationen av NKS såväl som finansieringsformen för OPS (offentlig-privat samverkan).

Delrapport 2 består av delprojekt 2, 3 och 4. Samtliga delprojekt ger möjligheten att kartlägga misstag och dra lärdomar. Bland annat noterar vi följande:

Delprojekt 2 uppvisar en bild av interna maktstrider mellan politiker och profession samt NKS-positiva tjänstemän och NKS-negativa tjänstemän. Avvägningen mellan effektivitet med snabba beslut och legitimitet genom att involvera och lyssna in relevanta aktörer har inte varit balanserad. Tydligt är att en liten krets tjänstemän, bl.a. NKS-förvaltningen, och en liten krets politiker, FoUU-utskottet, hade en allt för stark position inom projektet. Genom sekretess och aktivt uteslutande av ”bakåtsträvare” i form av KS:s tidigare styrelse – som var negativa till NKS – skapades en separat och isolerad struktur. Detta medförde sannolikt till den sena graden av definierat verksamhetsinnehåll på NKS. Där den ursprungliga planen att NKS skulle bli Region Stockholms nav i stället resulterade i dagens situation där NKS är en isolerad verksamhet med få patienter medan andra sjukhus går på knäna av ökade patienttillströmningar.

Delprojekt 3 visar på insikter från att Stockholms läns landsting i alldeles för hög grad förlitade sig på managementkonsulter som idéskapare och därtill privata företag aktiva inom OPS för att legitimera finansieringsmodellen. Användandet av PwC och EY i förarbetet till NKS i kombination med globala managementkonsultfirmor och slutligen kontraktsparterna Skanska och Innisfree har försämrat konkurrensen i stället för förbättrat den. Den allmänna okunskapen av OPS inom SLL av politiker och tjänstemän kombination med en övertro till privata aktörer medförde troligtvis till många av dagens problem och ökad kostnader. Av delrapporten framkommer behovet att ifrågasätta och utreda de tydliga jävsförhållanden mellan konsultfirmor vars rekommendationer spelade en tongivande roll och deras relationer till bl.a. Skanska genom tidigare uppdrag.

Sverigedemokraterna

Vi kan även konstatera att oppositionen borde ha stått på sig under 2010. Inte bara medförde deras ändrade uppfattning till att OPS blev verklighet utan även till de omförhandlade vederlagen, och därmed byggkostnaden, vilket öppnade upp för de kritiserade tilläggsavtalen. Det gör såväl S, V och MP medskyldiga med Alliansen till de omskrivna kostnaderna. Den medansvariga rollen i form av initiativ till byggnation påpekas vidare av delprojektet (s. 45):

”Om inte den styrande majoriteten i landstinget hade kommit överens med oppositionspartierna hade den enda möjliga alternativa utvägen varit att avbryta upphandlingen helt och hållet.”

Delprojekt 4 gör en god översyn av problematiken bakom det sent definierade verksamhetsinnehållet på NKS samt diskrepansen mellan Huddinge och Solnas verksamheter. Efter att ha genomfört en stor fusion 2004 så kom det nya NKS-projektet med tematiska vårdgrupper och högspecialiserad vård att innebära ytterligare omställning och påfrestning. Tydligt är att kritiken mot den tematiska strukturen kom allt för sent i processen och avspeglade inte det svenska förhållandet. Detta i kombination med kritiken om att NKS som ”nav” i Stockholms sjukvård rimligen bör ha en liknande organisering som andra sjukhus för att optimera patientflöden och tydliggöra ansvarsområden – aspekter som saknades och inte var tillräckligt väl utredda. Vi kan även konstatera att rapporten belyser Socialdemokraternas och Vänsterpartiets aktiva roll genom sin gemensamma reservation i FoUU-utskottet med anledning av ”Inriktningsbeslut avseende övergripande verksamhetsinnehåll vid Nya Karolinska sjukhuset” (SLL 2009, s. 1) att: ”Vi är mycket positiva till bygget av Nya Karolinska Solna och vi vill precis som många andra understryka betydelsen av att det framförallt är ett verksamhetsprojekt och inte ett byggprojekt.” (s. 33)

Avslutningsvis konstaterar vi att hanteringen av NKS och därmed ansvaret för dess konsekvenser inte enbart kan beskyllas på alliansmajoritetens agerande utan likväl har möjliggjorts genom ett stöd till NKS projektet av oppositionen i kombination med ett slutgiltigt stöd till OPS (som annars inte hade blivit av).